C42 – ECO3

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

7 december 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over projecten van de bouwpool, hun plaats in het Meerbanenplan en de aanpak van de jongerenwerkloosheid 1

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over nieuwe EU-burgers en knelpuntvacatures 3

Waarnemend voorzitter: de heer Jan Laurys

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over projecten van de bouwpool, hun plaats in het Meerbanenplan en de aanpak van de jongerenwerkloosheid

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sinds het jaar 2000 wordt in de stad Antwerpen door verschillende actoren samengewerkt voor het project Bouwpool, dat ertoe moet leiden dat werkzoekenden gemakkelijker kunnen worden toegeleid naar knelpuntberoepen in de bouwsector. Hiertoe worden gerichte promotiecampagnes voor deze beroepen opgezet en worden de kandidaten op hun geschiktheid gescreend en, indien nodig, opgeleid naar het vereiste minimumcompetentieniveau. Ook wordt in het traject van de opleiding gebruik gemaakt van korte taakgerichte opleidingen, stageplaatsen en Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO), om aldus te verzekeren dat de kandidaten dit minimumcompetentieniveau bereiken.

In het verleden werd ook in het Vlaams Parlement, onder meer tijdens een studiedag, hieraan aandacht besteed.

De resultaten zijn blijkbaar bemoedigend, aangezien ook in Gent en Limburg vergelijkbare initiatieven worden opgestart en ook in andere regio's de mogelijkheid om met dergelijke trajecten te starten, nader wordt bekeken. Aangezien hier de combinatie wordt gemaakt, het toeleiden van moeilijk te plaatsen en prioritaire doelgroepen in zogenaamde knelpuntberoepen, lijken deze projecten perfect te passen in de logica van het meerbanenplan en de aanpak van de jongerenwerkloosheid.

Mijnheer de minister, is er een evaluatie voorhanden van de ervaringen in Antwerpen en de concrete resultaten die daar geboekt worden? In welke mate zijn er voor dergelijke projecten voldoende middelen voorhanden binnen het meerbanenplan en voor de aanpak van de jongerenwerkloosheid?

Mijnheer de minister, in uw beleidsbrief stelt u dat er in juli al ongeveer 11.000 werkzoekenden in de bouwsector gescreend werden en dat dit heeft geleid tot 730 plaatsingen, waarvan 460 in de bouwsector. Dat is 5 percent van de gescreende groep. Kunnen projecten als Bouwpool betere resultaten voorleggen of werden zij in dit initiatief betrokken?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, ik wil graag een opmerking maken in verband met de Bouwpool en de projecten om werkzoekenden af te leiden naar de knelpuntberoepen in de bouwsector.

Er staan projecten op stapel, maar als ik zie dat we maar 730 plaatsingen kunnen doen, waarvan 460 in de bouwsector, op 11.000 werkzoekenden, en als ik dat vergelijk met het grote aantal Poolse werknemers in de bouwsector, dan rijst de vraag of er iets schort met de opleiding en of er een gebrek is aan communicatie met de doelgroep. Mijnheer de minister, hoe legt u uit dat we een beroep moeten doen op Poolse werknemers die hier de knelpuntberoepen komen opvullen, terwijl we niet kunnen rekenen op de kwaliteit van deze Poolse werknemers? Zij worden niet gescreend als ze in de bouw worden losgelaten.

De heer Jan Laurys: Collega's, ik heb het genoegen gehad aanwezig te zijn op de studiedag. Het was een schitterend initiatief, waarbij alle actoren hun project hebben toegelicht. De eerste resultaten waren alleszins bemoedigend. Ik denk dat het heel complementair is met de screening van de sector, want de Bouwpool situeert zich na de screening en de mensen die behouden worden, worden perfect opgevangen en krijgen een betere begeleiding naar tewerkstelling. Ik verneem dus graag wat de evaluatie is van de Bouwpool.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, er werd inderdaad een evaluatie gemaakt van het project Bouwpool in Antwerpen. Dat gebeurde door het HIVA, dus de evaluatie, met als titel 'Bouwpool Antwerpen als voorbeeld van een sectorale opleidingscluster' staat onder meer op de website van het HIVA.

Uit die evaluatie blijkt dat Bouwpool mooie resultaten kan voorleggen. Van de 2806 werkzoekenden die sinds 2001 werden bereikt, zijn er 990 in het project gestapt, waarvan er 594 doorstroomden naar werk en 468 als arbeider in de bouwsector aan de slag gingen. 1 op 6 van de aangesproken werkzoekenden werkt effectief in de bouw, en meer dan 1 op 5 werkt.

Van die 990 gestarte bouwpoolers is 70 percent allochtoon, 63 percent laaggeschoold, heeft 80 percent geen ervaring, en 40 percent had nog nooit aan een job in de bouw gedacht. Dat zijn sterke cijfers, en dat is ook de

reden waarom ik tijdens de studiedag de Bouwpool wat in de bloemetjes heb gezet.

In het meerbanenplan wordt voor knelpuntberoepen een recurrent bedrag ingeschreven van 2,2 miljoen euro. Dat heeft in essentie te maken met opleidingsinspanningen. Ik denk dat we vandaag, heel algemeen, onze opleidingscapaciteit in en via de VDAB echt wel op punt stellen, onder meer dankzij dit soort bijkomende middelen. Hierdoor worden wachtlijsten voor relevante knelpuntberoepen verminderd.

Daarnaast is in het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord II 2,6 miljoen euro beschikbaar, onder andere voor de sectorale screening voor de bouwsector.

Mijnheer De Meyer, in het kader van een actieplan gericht op steden en gemeenten met veel jeugdwerkloosheid, hebben we de VDAB een regierol gegeven, om een aantal betrokkenen – opleidings- en begeleidingscentra, maar ook werkgevers – samen te brengen. Deze actie loopt in 13 steden en gemeenten. Ook van daaruit leggen we verbanden met sectoren die te kampen hebben met heel wat knelpuntberoepen zoals bouw, horeca en toerisme.

Ik geef enkele voorbeelden die te maken hebben met het jeugdwerkloosheidsactieplan en de bruggen die we vanuit dat plan bouwen naar de problematiek van de knelpuntberoepen. In de regio Aalst en Ronse werd door de stadsbesturen, het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid, de VDAB en private partners een Bouwbaancharter ondertekend, waarbij jongeren worden gemotiveerd en begeleid naar een bouwjob. Concreet werd er een bouwbaanadviseur aangesteld die samenwerkt met het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid. Hij informeert de werkzoekenden over de tewerkstellingsmogelijkheden in de bouw en leidt ze toe naar een opleiding of een tewerkstelling in de bouw. In Oostende werd de capaciteit van de opleiding schoonmaak in de particuliere sector verhoogd aangezien er een grote vraag naar schoonmaakpersoneel bestaat in de regio. Ook in Antwerpen zijn er in het kader van het jeugdwerkloosheidsplan extra opleidingen voor industriële reiniger, kabellasser, containerhersteller, heftruckbestuurder en andere. We brengen deze acties met elkaar in verband, en dat alles past in de dynamiek die we met het Vlaamse meerbanenplan op gang hebben willen brengen. Ik herhaal wat ik in het verleden al heb gezegd: het is echt nog te vroeg om de impact daarvan te evalueren. U kunt mij natuurlijk vragen hoe dat allemaal loopt, maar ik zal zeker nog twee tot drie maanden wachten vooraleer ik daar wat dan ook over zeg.

De sectorale screening die momenteel door de VDAB wordt uitgevoerd, verloopt in volle samenwerking met de sector. De Bouwpoolprojecten voeren geen afzonderlijke acties die met de sectorale screening parallel lopen. Wel is met hen afgesproken dat zij een ondersteunende rol spelen in deze actie. Dit houdt onder meer volgende activiteiten in: het mee organiseren en ondersteunen van gegroepeerde VDAB-informatiesessies, doeltreffende doorverwijzing naar opleidingen van de VDAB, gebruik maken van de technische 'testings 'binnen afgelijnde criteria en verbindingsfunctie zijn tussen bedrijven uit de sector en VDAB voor wat betreft de plaatsing van potentiële kandidaat-werknemers. De samenwerking wordt door alle betrokken partijen als positief ervaren, en kan als voorbeeld gelden van een sectorale arbeidsmarktwerking, waarbij de inspanningen van de overheid versterkt worden door een sectoraal ondersteunend initiatief. De sectorale screening bouw wordt begin februari 2007 geëvalueerd samen met de sector bouw. Die evaluatie is een vrij complex verhaal omdat er veel in- en uitstroom is. Het effect van de screening die er is gedaan op een groep mensen, is niet zo gemakkelijk te maken. Ik hoop u na begin februari de evaluatie te kunnen overmaken.

Ik ben überhaupt niet in staat om iets te zeggen over de Polen. We weten eigenlijk niet goed wat de individuele motivaties van werkgevers zijn om Polen te rekruteren. We weten nog niet wat de evaluatie is van de screening. Ik vind het daarom moeilijk om op die vraag te antwoorden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, ik begrijp uit uw antwoord en uit de korte tussenkomst van de voorzitter, dat na een eerste evaluatie de Bouwpool een zeer waardevol project blijkt te zijn. Mijn bezorgdheid is dat er voldoende financiële middelen tegenover staan. Ik verneem dat men voor dergelijke initiatieven tegelijkertijd ook aanklopt bij steden en gemeenten. Ik begrijp dat wel vanwege het maatschappelijke belang dat hiervan uitgaat. Maar is het wel de opdracht van steden en gemeenten om mee in te staan voor de financiering? Op het eerste gezicht zou ik dat betwijfelen. Ik denk niet onmiddellijk dat dat een kerntaak is van de steden en gemeenten, zeker gezien de beperkte financiele middelen die ze hebben. Anderzijds kan ik alleen maar uw voorlopige conclusie onderschrijven dat het over heel waardevolle zaken gaat die hoe dan ook de nodige financiële middelen moeten krijgen.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik kom uit de bouwsector en heb geregeld contacten met mijn collega's uit die sector. De enige motivatie van de werkgevers om een beroep te doen op Polen en straks ook op Tsjechen en andere Europese werknemers, is het feit dat men hier op de lokale markt geen werknemers vindt. Dat is in contradictie met het feit dat er zoveel werkzoekenden zijn en dat men uit die pool van werkzoekenden onvol-

doende mensen vindt, zelfs met eigen opleidingen in de bedrijven. Dat is het probleem op de arbeidsmarkt in de bouwsector. Vandaar de vraag van de werkgevers om zo veel mogelijk een beroep te doen op buitenlandse werknemers terwijl we in Vlaanderen zelf met een hoop werkzoekenden en werklozen zitten.

Minister Frank Vandenbroucke: U hebt daar praktische ervaringen mee, maar op het niveau van het beleid moet ik proberen conclusies te trekken op een systematische basis. Ik durf daar niet veel over te zeggen uit de losse pols. Ik zie niet in waarom steden en gemeenten daar niet in zouden stappen. Een stad- of gemeentebestuur kan zich in die mate verantwoordelijk voelen voor de werkgelegenheid in de regio dat het dit mee ondersteunt. Dat is ook wat in Antwerpen gebeurd is.

De heer Jos De Meyer: Het is evident dat ze daarin instappen, maar moet dat daarom ook financieel zijn?

Minister Frank Vandenbroucke: Waarom niet? Ik begrijp dat u zegt dat de kathedraal meer geld heeft dan het kapelletje, maar de kapelletjes zijn toch ook niet slecht voorzien, waardoor ze ook wat verantwoordelijkheid kunnen nemen.

De heer Jos De Meyer: U moet ervoor opletten dat u niet te veel verantwoordelijkheid doorschuift.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is niet doorschuiven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over nieuwe EU-burgers en knelpuntvacatures

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, sinds mei van dit jaar kunnen inwoners van acht van de tien nieuwe EU-lidstaten legaal in ons land verblijven als ze zich in een gemeente inschrijven als zelfstandige of als ze zich aanmelden als werknemer van een knelpuntberoep. Hier doet er zich evenwel een probleem voor. De VDAB kan deze onderdanen uit de nieuwe EU-lidstaten niet inschrijven als werkzoekenden omdat ze niet beschikbaar zijn voor de hele arbeidsmarkt, maar enkel voor een knelpuntbaan. Tevens stelt de VDAB dat de betrokken werkgevers voor hun knelpuntvacatures personeel rechtstreeks werven in de nieuwe lidstaten. Fons Leroy van de VDAB erkent dat de dienst zich hierover moet buigen als het vaak voorkomt.

Mijnheer de minister, beschikt u over indicaties dat het probleem met personen uit de nieuwe EU-lidstaten die zich bij de VDAB voor een knelpuntvacature wensen in te schrijven, zich frequent stelt? Zult u naar een oplossing zoeken met het oog op het invullen van de knelpuntvacatures? Welke oplossing acht u dan haalbaar?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: De vraag verwonderde me omdat ik het probleem niet kende. Ik dacht dat het contract in het buitenland hoe dan ook moest worden afgesloten vooraleer de betrokken werknemer naar hier kon komen, en dat dit alleen maar kon in de mate dat het om een knelpuntberoep gaat. De houding van de VDAB is volgens mij logisch tenzij het om mensen gaat die hier al aanwezig zijn en eventueel in aanmerking komen voor tewerkstelling.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

– *Mevrouw Trees Merckx-Van Goey treedt als voorzitter op.*

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw De Ridder, aangezien de VDAB deze mensen, zoals u zelf aangeeft, niet inschrijft, zijn hierover ook geen cijfers beschikbaar. Belangrijk in deze discussie is dat een nieuwe EU-burger die hier wettig verblijft, niet automatisch recht heeft op een arbeidskaart B in het kader van een knelpuntenberoep. De uitreiking van de arbeidskaart B aan de nieuwe EU-burger, die slechts geldt voor de uitoefening van één functie bij één werkgever, is afhankelijk van de aanvraag door de werkgever van een arbeidsvergunning. Het is dus de werkgever die eerst een arbeidsvergunning moet aanvragen, waarna aan de nieuwe EU-burger een arbeidskaart B kan worden uitgereikt voor de uitoefening van één knelpuntberoep bij één werkgever. Dit betekent dat het de werkgever is die discretionair beslist of hij al dan niet een arbeidsvergunning voor de nieuwe EU-burger aanvraagt voor de uitoefening van een knelpuntberoep. De nieuwe EU-burger kan dan op basis van zijn arbeidskaart B enkel voor die ene werkgever werken. Het is dus onmogelijk een – zelfs identieke – functie bij een andere werkgever uit te oefenen. Arbeidsbemiddeling heeft dan ook geen zin.

Om de vele knelpuntvacatures in te vullen, werd dit voorjaar door de federale regering beslist de arbeidsmarkt voor de knelpuntberoepen open te stellen voor nieuwe EU-burgers, zodat werkgevers vlot werknemers uit de nieuwe lidstaten kunnen aanwerven. Daarnaast werd in Vlaanderen in het kader van het meerba-

nenplan in 2,2 miljoen euro voorzien voor het uitbreiden van de knelpuntopleidingen en sectorale screening. We zijn een algemeen beleid aan het uitwerken. We moeten het uitrollen in de praktijk en zien wat het geeft. Ik verwijs naar de gedachtewisseling met de heer De Meyer, waarbij ik heb aangekondigd dat de sectorale screening voor de bouw in februari zal worden geëvalueerd. Ik wil daarop wachten vooraleer grote uitspraken te doen over nieuwe initiatieven.

Naast wat ik hier zonet heb gezegd, wat nu reeds een oplossing vormt, is de beperking van de arbeidsmarkt voor nieuwe EU-burgers een overgangsmaatregel. Volgens mijn federale collega zou deze overgangsmaatregel in de loop van volgend jaar reeds kunnen worden opgeheven.

Zoals u weet, moet daarvoor aan de volgende vier begeleidende maatregelen zijn voldaan. Ten eerste het mogelijk maken van een voorafgaande registratie van alle grensoverschrijdende tewerkstelling, via LIMOSA. Ten tweede de invoering van de hoofdelijke aansprakelijkheid van de hoofdaannemers of opdrachtgevers voor de naleving van de loons- en arbeidsvoorwaarden van ter beschikking gestelde buitenlandse werknemers. Ten derde de afsluiting van een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende inspectiediensten met het oog op de bestrijding van misbruiken bij de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Ten vierde de invoering van een invorderingsrecht voor de werknemersorganisaties en voor buitenlandse werknemers bij de Belgische rechtbanken teneinde de rechten van de buitenlandse werknemers die in België worden of werden tewerkgesteld, te waarborgen.

Deze maatregelen moeten dus eerste gerealiseerd worden, zo zegt de federale regering, vooraleer men naar een volledige openstelling gaat. Maar als ik naar mijn federale collega luister, verneem ik toch dat het werk aan die maatregelen snel vooruitgaat.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, ik vraag mij af of u geen overleg plant met die consulenten. Want stel dat er zich inderdaad veel potentiële werknemers aanbieden voor de knelpuntberoepen – dat is de omgekeerde wereld, ik geef dat toe – en de VDAB doet daar niets mee, dan gebeurt er ook geen match tussen die werkgever en die werknemer. Als de VDAB hen niet inschrijft, zou men ze op zijn minst moeten doorverwijzen naar werkgevers die bezig met de invulling van knelpuntberoepen.

Mijn enige bekommernis is dat daar duizenden mensen aanwezig zijn die je uit het illegale circuit wilt halen. Tegelijk zoeken de werkgevers duizenden posten voor die knelpuntberoepen, maar die match gebeurt niet.

Minister Frank Vandenbroucke: Dan zit u op een andere lijn dan de lijn van mijn antwoord, dat onder meer gaat over de wettelijkheid. Die mensen zijn niet beschikbaar. Wie hier illegaal is, is niet op een legale basis beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Waarom moet de VDAB zich daar mee gaan bezighouden?

Mevrouw Annick De Ridder: Dan zitten we in het debat over de economische migranten die beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dat is een hele discussie, die ook op federaal niveau gevoerd zal worden. Die mensen zouden dus moeten teruggaan naar hun land van herkomst, zich daar in regel stellen, en twee maanden nadien binnenkomen als kandidaat voor de invulling van een knelpuntberoep. Het gaat hier wel om nieuwe EU-burgers.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: We moeten opletten dat we de onwettelijkheid niet gaan organiseren. Ik wil er bovendien op wijzen dat de sector zich vandaag kan vinden in het systeem zoals het bestaat. De sector was daar vragende partij voor. Ik kan dat getuigen uit caoonderhandelingen uit het verleden. Het systeem dat er vandaag is, beantwoordt aan de vraag van de sector. We moeten twee jaar na dato niet beginnen te improviseren in een niet zo eenvoudig te controleren markt als de bouwsector, om het eufemistisch te zeggen.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik vind het jammer dat hierover geen discussie kan plaatsvinden. Het gaat – voor alle duidelijkheid – over nieuwe EU-landen. We mogen die mensen ook niet zomaar voorstellen als illegalen. De nieuwe EU-landen zullen volgend jaar hopelijk niet meer in een gelaagd EU-landschap zitten, waarbij de inwoners van sommige landen meer rechten hebben dan anderen. Ik hoop dat al de belemmeringen van onze vrije arbeidsmarkt volgend jaar opgeheven zijn. Dit is een overgangssituatie.

Als er hier momenteel misschien duizend mensen aanwezig zijn, kan de VDAB de match doen, misschien door arbeidsbemiddeling, met de werkgevers die invulling zoeken voor de knelpuntberoepen. Dat is principieel, wij zijn daar met onze fractie van overtuigd. Ik vind het jammer dat u daarin niet mee verder wil denken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.